

■ Разговорот го водеше:
Ружица ГОЧЕВСКА

☀ Неодамна Културно-информативниот центар, во својата долгогодишна агенда, забележа организација на уште една значајна манифестација. Станува збор за "Денови на Јустинијан I". Зошто се одлучивте токму за името и за делото на Јустинијан I?

СТЕВКОВСКИ: Зошто токму Јустинијан I? Затоа што Јустинијан I, според анализата изработена на универзитетите Оксфорд и Кембриџ во Велика Британија, се вбројува во славната шесторка на римски владетели на Римската Империја. Неговото име стои до Цезар, Октавијан, Марко Урелиус, Адријан и Трајан. Тој е наречен последен голем римски император. Во неговиот период е извршено обединувањето на Источната и Западната римска империја, нешто што долго време не му успеало на друг император. За време на неговото владеење прв пат се воведува кодификација на римското право, што денес претставува основа на современото европско право. Како ревностен христијанин извршил големо обединување на христијаните. Исто така, под негова јурисдикција е изграден градот Јустинијана Прима, со прекрасната богословија. Во контекст на ова што го говорам, би сакал да изразам благодарност до Македонската

архиепископија за нејзината несебична поддршка и помош. Исто така, сакаме да упатиме и благодарност до струмичкиот митрополит, г. Наум, кој најде за сходно да одвои од своето скапоцено време и да присуствува на отворањето на научниот симпозиум со еден прекрасен говор. Да се вратам на прашањето. Зошто Јустинијан I? Затоа што според голем број археолошки, историографски и фактографски податоци Јустинијан I

бил скопјанец. Сметам дека од она што го поседуваме не треба да се откажуваме, туку напротив да му го покажеме на светот, но и на себеси. Да бидеме горди што сме дел од едно славно минато со многу предци, големи градби, историски и монументални.

☀ Дали преку чествувањето на оваа грандиозна историска фигура им испратите јасен сигнал на сите оние кои, повеќе или помалку, се колебаат за месото и за улогата на нашите историски личности, независно од нивната контроверзна, заслужена или незаслужена појава?

СТЕВКОВСКИ: Наша цел е да упатиме еден поттик, еден потстрек за посмел пристап кон севкупната македонска историја. Кога се одлучивме да ја реализираме оваа манифестација, како идеен проект и замисла, воопшто немавме намера тоа да го одбележиме формално и така да помине. Апсолутно сметаме дека ова мора да премине во традиција. 11 мај да биде ден на Јустинијан, а зошто и целиот месец мај да не помине во знакот на оваа монументална историска личност. Иако оваа година, за жал, морам да признаам, таа навистина беше многу скромна, и се реализираше во висина на доделените средства од град Скопје, кому сме му апсолутно благодарни што навистина најде за сходно и разумно да го поддржи овој проект. Искрено се надевам дека ова ќе добие

СВЕТОТ ДА СЛУ БИЛ СКОПЈАН

Културно-историската манифестација "Денови на Јустинијан I" се покажа како одличен тест за новиот директор Златко Стевковски и за севкупниот тим на Културно-информативниот центар, која се одржа од 11 до 13 мај во Скопје. Проектот финансиран од Град Скопје, а во организација на КИЦ и на Институтот Евро-Балкан, привлече значително внимание од скопската публика, а за неговата реализација разговараме со директорот на КИЦ, господинот Златко Стевковски.

Владеенето на Јустинијан I (527-565) го означува најголемиот подем на Византиската Империја. Со триумфалните освојувања на Италија, Јужна Шпанија и Северна Африка, Јустинијан I, ја реализирал сопствената визија за реставрација и обединување на некогашната Римска империја. Како ревносен христијанин, со цврста решителност работел на воспоставување доминација на христијанството и на создавање единство меѓу христијанските цркви. Со силна визија и интелект, извршил кодификација на Римското право, поставувајќи ги со тоа основите на европското право. Со голема страст развивал грандиозна градежна дејност, незапомнета во историјата на Византија. 600-те одбранбени утврдувања на Балканот претставуваат само дел од неговиот градителски про-

ект. Неговото родно место "Таурисиум", во околината на Скопје, го воздигнува во "величествен и многунаселен град", кој го нарекува Јустинијана Прима, промовирајќи го во архиепископија "благословена во секој поглед". Монументалната црква "Света Софија" во Истанбул претставува ненадминлив споменик на византиската уметност и архитектура, која го персонафицира Јустинијановиот дух за христијанска обнова. Јустинијан I е препознатлив и преку бракот со влијателната императорка Теодора, која се вбројува меѓу најголемите и најконтроверзните романси во историјата на Византија. Дури и смртта на Јустинијан I, на 14 ноември 656 година, од современите е опишана како "величествена, која јасно демонстрирала дека тој го освоил светот".

пошироки рамки како балкански, така и европски и светски.

☀ Историската димензија на Јустинијан I е неспорна. Таа е архивирана во најрелевантни европски и светски историски трезори. Која е неговата футуристичка димензија?

СТЕВКОВСКИ: Мислам дека оваа историска димензија ќе придонесе како помладите сограѓани, така и повозрасните, да осознаат кој бил Јустинијан I,

личности, настани, битки, јубилеи итн.?

СТЕВКОВСКИ: Во моментот не можам ништо поконкретно да откријам однапред. Меѓутоа, можам да највам дека успеавме да ја добиеме организацијата за одбележувањето на 26 јули, денот од трагичниот и катастрофален земјотрес во Скопје, затоа што според видувањата на комисијата при Град Скопје нашиот предлог беше севкупно најиздржан. Можам да кажам дека тој ден ќе биде одбележан како ден на солидарноста, во

кој ќе бидат промовирани многу културни настани, фотографии кои досега не биле објавени, случувања, перформанси итн. Станува збор за еден мултимедијален проект за кој верувам дека ќе го најде своето место меѓу публиката.

☀ Вие сте релативно млад и секако вашата позиција во КИЦ од сега па натаму ќе биде на големи искушенија и очекувања. Колку Вашата индивидуална визија, кореспондира со потребите на КИЦ и, пред сè, на публиката?

ШНЕ - ЈУСТИНИЈАН I ЕЦ!

колкаво е неговото значење и да бидеме горди поради тој факт. Оваа историска димензија би ја надополнил и со пријатниот факт што денес Правниот факултет во Скопје го носи токму неговото име. Кога би можеле да имаме училишта како "Вера Јоциќ" или "Вера Циривири-Трена", некои херои чии имиња дури ниту во соседна Србија и Црна Гора веќе не се употребуваат, зошто да немаме училиште кое ќе го негува името и делото на Јустинијан I. Сметам дека тој е историска личност која заслужува многу повеќе внимание и тоа токму од нас.

☀ Дали КИЦ ќе продолжи со поддршката на проекти во кои ќе се промовираат и ќе се негуваат значајни историски

СТЕВКОВСКИ: Додека сум директор на оваа институција ќе настојувам да се промовираат вакви и слични историски личности. Искрено се надевам дека ќе успееме во тоа. Сакаме да направиме спој на традиционалното и модерното. Истоврмено сè тоа да биде во еден современ и модерен дух. КИЦ бил едно култно место, кога бил формиран во далечната 1965 година, во кој провејувал младинскиот и прогресивниот дух. Сакаме и првенствено сме насочени кон тоа, да ги вратиме старите вредности на оваа установа. Тоа е таа нишка која инсистираме да ја добиеме. Се надеваме дека ќе успееме. Одиме кон тоа да понудиме една квалитетна и издржана културна аура, која отсекогаш била препознатлив белег на КИЦ.